

Vlastimil Sobota:

O PŘEDPOKLADĚCH PROZATÍMNÍHO OPATŘENÍ POVOLENÍM ODDĚLENÉHO BYDLIŠTĚ A PLACENÍ VÝŽIVNÉHO MANŽELCE.

O předpokladech, na základě nichž lze povolití prozatímní opatření odděleným bydlíštěm a placením výživného manželce, pojednávají jednak předpisy hmotného, jednak formálního práva.

Podle § 107 obč. zák. »soudce může ohrožené straně i ještě před rozhodnutím (sporu a rozvod) povolití oddělené slušné bydlíště.«

Z předpisu formálního práva pojednává o prozatímních opatřeních exekuční řád, jenž v § 382, čís. 8, uvádí jako zajišťovací prostředek, který soud podle povahy účelu, v tom případě žádoucího, k návrhu může naříditi »určení výživy, kterou manžel zatím má dávatí své manželce — povolení odděleného bydlíště nebo nařízení zatímního přijetí do společné domácnosti«.

Dále přichází v úvahu předpis § 5 alimentárního zákona čís. 4/1931 Sb., který zní: »Kdo se domáhá, aby soud stanovil nárok na výživu, výchovu nebo zaopatření nebo plnění z něho jdoucí, může navrhnouti proti povinnému k zajištění dávek, splatných v jednom roce, prozatímní opatření podle §§ 379 a dalších ex. ř., aniž musí prokázati svou pohledávku listinou a osvědčovati, že by jinak dobytí dávek se zmařilo nebo značně ztížilo.«

§ 107 obč. zák. připouští sice pouze povolení prozatímního opatření o d ě l e n ý m b y d l i š t ě m, ze srovnání však s dalšími předpisy obč. zákona, zejména §§ 91, 107, 108, 117 obč. zák., jasně vyplývá, že připouští také prozatímní opatření p l a c e n í m v ý ž i v n é h o.

V teorii bylo sporno, zda ustanovení § 107 obč. zák. bylo předpisem § 382, čís. 8 ex. ř. zcela aneb jen z části derogováno, či zda má i na dále platnost po uzákonění exekučního řádu.

Podle Hory (Exekuční právo, str. 218, 219) zůstává i za platnosti exekučního řádu materiální podmínkou povolení uvedených prozatímních opatření m a n ž e l s k ý s p o r, ustanovením § 382, čís. 8 ex. ř. nastala jen potud změna, že lze prozatímní opatření odděleným bydlíštěm a i plněním prozatímního výživného uložití také p ř e d z a h á j e n í m manželského sporu. V tomto případě však jen tehdy, je-li osvědčen d ů v o d pro rozvod, rozluku nebo neplatnost. Jinak však není prý osvědčení nároků zapotřebí, osvědčení nebezpečí pak jen potud, pokud a jakým způsobem to uzná soudce za potřebné (§ 107 obč. zák.). Žije-li však manželka odděleně od muže a domáhá-li se z důležitých důvodů výživy na manželovi m i m o s p o r o r o z v o d, mohla prý by tak učiniti jen podle všeobecných zásad exekučního řádu (tedy osvědčující i nárok i ohrožení).

Tilsch, Einfluss der Zivilprozessgesetze auf das materielle Recht, str. 45, zastává názor, že zůstává v platnosti ustanovení jak občanského práva tak i exekučního řádu, lze prý tedy povolití prozatímní opatření buď podle § 107 obč. zák. nebo podle § 382, čís. 8 ex. ř.

Rintelen (Die einstweilige Verfügung) přiklání se patrně k názoru, že za platnosti exekučního řádu lze povolití uvedená prozatímní opatření pouze za splnění předpokladů § 381 ex. ř., takže již nelze použítí předpisů § 107 obč. zák. potud, pokud podle něj záleželo na volné úvaze soudce, zda ohrožené straně prozatímní opatření povolí, aniž by ostatní předpoklady bylo potřebí náležitě osvědčiti.

Podle mého názoru dlužno při rozřešení této sporné otázky nejprve si uvědomiti, že určení výživy a povolení odděleného bydliště bylo zařazeno pod čís. 8 ustanovení § 382 ex. ř. Z této skutečnosti pak vyplývá, že má sloužiti k zabezpečení nároků jiných, než nároků peněžitých (arg. § 381 ex. ř.) a že jde o zatímní opatření.

Z článku I. a z článku XXVII. uv. zák. k exekučnímu řádu lze dovoditi, že zajišťovací opatření, připuštěná dosavadními zákony a nařízeními, zůstávají pouze potud v platnosti, pokud v exekučním řádu nebudou buď jinak upravena nebo doplněna.

Ze znění § 107 obč. zák. a §§ 108 a 117 obč. zák. vyplývá, že lze povolití prozatímní opatření odděleným slušným bydlištěm a vyměřením slušné výživy manželce (resp. dětem), je-li zahájen spor o rozvod aneb o rozluku. V tomto směru nebyly předpisy občanského práva předpisy exekučního řádu změněny.

Stejně byly nedotčeny předpisy občanského práva, pokud jimi byl normován nárok, který při návrhu na povolení prozatímního opatření dlužno osvědčiti.

Je sice správné, že účelem prozatímních opatření, normovaných exekučním řádem, jest zajistiti uplatňování právního nároku ve sporu a jeho uskutečňování v exekučním řízení (Rintelen, str. 130), leč ustanovení o tom, jaký nárok má býti zajištěn, nespadá do kompetence formálního práva, nýbrž musí býti normováno právem materiálním. Mají tedy uvedená prozatímní opatření v tomto směru odlišnou povahu od zásad všeobecně platných v exekučním řízení pro prozatímní opatření. Účelem těchto prozatímních opatření jest totiž zabezpečiti nikoliv nárok na rozvod nebo rozluku (případně také neplatnost manželství) sporem uplatňovaný, nýbrž zabezpečiti práva a povinnosti z manželského svazku vyplývající.

Citovaný § 107 obč. zák. stanoví však dále, že soudce může o h r o ž e n é straně povolití oddělené slušné bydliště, tento předpoklad platí také ohledně §§ 108 a 117 obč. zák., i když není výslovně normován, neboť vyplývá již z povahy věci. Kdy však jest strana ohrožena, stanoví předpisy exekučního řádu, jest tedy těmito předpisy v uvedeném směru doplněn předpoklad ohrožení, občanským zákonem normovaný. Proto platí ohledně ohrožení náležitosti uvedené v § 381, čís. 2 ex. ř. Při zkoumání, zda tyto předpoklady jsou dány, zejména ohledně pojmu hrozící nenahraditelné škody, třeba však míti na zřeteli, že jde o práva čistě etické povahy a že tento předpoklad jest posuzovati čistě z etických hledisek. Nenahraditelnou škodou jest zajisté již pocit nevinné manželky, která byvši od muže opuštěna, jest pokládána za vinnou na rozvodu a jest takto oddělena nejen od manžela, nýbrž případně i od svých dětí. Proto při posuzování, zda předpoklady tohoto zákonného ustanovení jsou dány, musíme vždy přihlížeti k tomu, jaká práva a povinnosti vyplývající z manželství jsou ohrožena. Někdy postačí ohrožení jednorázové (opuštění manželky manželem), jindy zase je zapotřebí, aby došlo k opakovanému ohrožování uvedených práv a povinností a aby bylo osvědčeno také nebezpečí, že toto ohrožování může se opakovati.

Shrnuji tedy: Souhlasím s Horou, že prozatímní opatření podle § 382, čís. 8 ex. ř., lze povolití pouze vzhledem k manželskému sporu, a to jak před jeho zahájením, tak i za jeho trvání.

V obou případech však dlužno osvědčovati nárok na povolení prozatímního opatření, nárok tento není totiž totožný s nárokem ve sporu uplatňovaným a musí býti v jednotlivém případě osvědčen. Tím ovšem jsou

splněny teprve materiálně právní podmínky prozatímního opatření. Jest však také zapotřebí, aby byly osvědčeny skutečnosti, jež odůvodňují zajištění uvedených nároků v urychleném řízení. Ohledně těchto skutečností neobsahuje občanský zákon vyčerpávajících norem a platí proto předpisy exekučního řádu.

Tento výklad obстоjí, i když přihlédneme k důvodové zprávě k exekučnímu řádu, podle níž byla prozatímní opatření pro povolení odděleného bydliště § 107 obč. zák. a prozatímní ustanovení výživy, platná v občanském právu, převzata do exekučního řádu pouze k vůli úplnosti (Mat. II, str. 64). Z těchto motivů nelze zajisté více dovoditi, než že bylo zapotřebí zdůrazniti převzetím dosavad platných prozatímních opatření do ustanovení exekučního řádu, že tato prozatímní opatření platí i po uzákonění exekučního řádu, i když tento normuje prozatímní opatření, líšící se podstatně od uvedených. Správnost tohoto závěru podporuje, že podle zprávy výboru (str. 52) byly ohledně podmínek prozatímní výživy ponechány zásady občanského práva a toliko řízení podrobena formám platným podle exekučního řádu.

Můj výklad není také zcela v rozporu s judikaturou.

Podle rozhodnutí čís. 6802 Sb. právo na prozatímní výživné kotví v hmotně právních předpisech občanského zákona v § 91, po případě v §§ 108 a 117 obč. zák., podle nichž za sporu o rozvod jest vyměřiti manželce slušnou výživu. Tento hmotně právní předpoklad prozatímního opatření zračí se i v jeho účincích. Jak Neumann v komentáři str. 1104 praví, jest toto opatření jen potud prozatímní, poněvadž jest omezeno na určitý čas, ale nikoliv v tom směru, že vyživovací příspěvky mají býti jen prozatímně plněny a že by je bylo lze podle výsledku sporu zpět žádati.

Oddělené bydliště nerozvedené manželce může soud povolit na základě hmotného práva, ale pro řízení platí předpisy exekučního řádu, neboť ustanovení hmotného práva neobsahují předpisy o způsobu řízení a povolení odděleného bydliště. Jde o prozatímní opatření, uvedené v § 382, čís. 8 ex. ř.; předpis tento předpokládá mezi stranami manželský poměr a nelze ho použítí, bylo-li manželství rozloučeno (Sb. n. s. 1517 a 1184).

Manžel jest povinen poskytovat manželce slušnou výživu, pokud nebyl této povinnosti soudcovským výrokem právoplatně zproštěn nebo pokud tento závazek nepomine faktickým úplným zrušením manželského svazku. Tím, že ustanovení manželského práva o výživě, kterou má manžel poskytovat manželce, uvedeno jest v exekučním řádu, nebyla změněna hmotně právní podstata tohoto zákonného opatření a nebyly upraveny nové předpoklady pro jeho přípustnost. Toto opatření nebylo zrušeno ani exekučním řádem, poněvadž podle I. odst. čl. 1 uv. zák. k ex. ř. upravuje tento řád pouze řízení při exekuci a při prozatímních opatřeních, nikoliv hmotně právní předpisy (Sb. n. s. 10.026).

Nejasným jest však další odůvodnění cit. rozhodnutí, podle něhož nárok podle § 91 obč. zák. jest po právu bez ohledu na to, zdali manželčina výživa jest ohrožena čili nic, proto nelze použítí na opatření podle § 382, čís. 8 ex. ř. všeobecných ustanovení §§ 370 a 372 ex. ř. Vždyť ustanovení §§ 370 a 372 ex. ř. jednájí o zajišťovací exekuci, jde patrně o nesprávnou citaci.

Nejvyšší soud sice judikuje, že postačí k povolení prozatímního opatření odděleným bydlištěm osvědčení ohrožení na některém z právních statků, jichž skutečné porušení bylo by zákonným důvodem rozvodu podle § 109 obč. zák. (Sb. n. s. 5246, 6897), vyžaduje však přesto ohrožení v době posledního spolužití. Tak v rozhodnutí čís. 9347 výslovně uvádí: »Náleželo

tudíž na stěžovatelce, aby uvedla a osvědčila takové skutkové okolnosti, z kterých by se dalo usuzovati, že kdyby v manželském spoluzití v Brně setrvala, byla by vydána nebezpečí ohrožení některého z právních statků naznačených v § 109, poslední věta občanského zákona; ohrožení tělesné bezpečnosti, které se stalo ještě za pobytu v Praze, povolení prozatímního opatření odděleným bydlištěm nepostačí. K povolení stačí ohrožení tělesné bezpečnosti manželky při dalším spoluzití s manželem (Sb. n. s. 11.369).«

Jak ze shora uvedeného vidno, požaduje nejvyšší soud nejen osvědčení nároku, nýbrž také osvědčení ohrožení a dokonce nebezpečí ohrožení.

Ještě dále jde nejvyšší soud v rozhodnutí č. 7712, kde vyžaduje, aby manželka porušením takového statku (rozuměj uvedeného v § 109 obč. zák.) byla ohrožena na své tělesné nebo duševní integritě. V tomto případě bylo totiž osvědčeno, že manžel žalobkyně pokusil se jedenkrát o cizoložství a jedenkrát se také cizoložství dopustil se služkou, jež však manželkou byla k tomu navedena, při čemž cizoložství se stalo v přítomnosti manželky. Nejvyšší soud zde výslovně uvádí: »Schází tu druhý předpoklad, to jest ohrožení stěžovatelčino. Stěžovatelka dala zřejmě na jevo, že jí vůbec nezáleží na statku, ježž manžel svým cizoložstvím porušil, tím že vlastním neomluvitelným chováním příležitost k cizoložství nastrojila.«

V praxi bývá též spornou otázka, předpokládá-li povolení prozatímního opatření určením výživy povolení prozatímního opatření odděleným bydlištěm. Podle mého názoru není sice zapotřebí, aby bylo vždy žádáno o povolení obou prozatímních opatření, prozatímní opatření určením výživy předpokládá však vždy skutečnosti, na základě nichž by bylo prozatímní opatření odděleným bydlištěm odůvodněno. Správnost tohoto názoru vyplývá již z ustanovení § 91 obč. zák., podle něhož manžel jest zásadně povinen poskytovat manželce výživu in natura, a pouze v případě, když manželka důvodně nedlí s manželem ve společné domácnosti, výživu v penězích.

Teorie (Sedláček v komentáři k § 108 obč. zák.) zastává dokonce názor, že prozatímní opatření určením výživy přísluší manželce pouze tehdy, bylo-li jí povoleno oddělené bydliště, a dovolává se k opoře svého názoru rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 9347, 9476 a 9513.

Z uvedených rozhodnutí nelze však s bezpečností dovoditi, zda skutečně tento názor jest nejvyšším soudem zastáván. Rozhodnutí čís. 9347 bylo již shora uvedeno, právní věta rozhodnutí čís. 9513 zní: »Má-li manželka nárok na oddělené bydliště, jest manžel povinen jí poskytovat slušné výživné v penězích až po právoplatné rozhodnutí sporu o rozvod a to i tehdy, když jí přičítá zavinění na rozvodu.«

Shora jsem zdůraznil, že předpokladem povolení prozatímních opatření jest osvědčení nároku, tento nárok, z něhož vyplývá oprávnění, ukládá však současně určité povinnosti, a nejsou-li plněny tyto povinnosti, není odůvodněn ani nárok. Správnost tohoto závěru vyplývá, pokud jde o výživné manželky, ze srovnání § 91 obč. zák. s § 92 obč. zák.

Nejvyšší soud správně původně judikoval, že manželův závazek poskytovat manželce výživné podle § 91 obč. zák. není jednostranným závazkem, nýbrž jest spjat se zákonnými závazky manželky, plynoucími z manželského společenství. Manžel jest tedy povinen plniti výživné, opustil-li manželku bezdůvodně aneb zavedl-li jí důvodnou příčinu, aby ho opustila, není však povinen, znemožnila-li manželka nepřístojným chováním manželské spoluzití (Sb. n. s. čís. 10.143). Tato zásada platí zajisté také při povolení pro-

zatímních opatření, při nichž není sice zapotřebí nárok dokázati, jest však přece nutným jej osvědčiti. Proto nesouhlasím s právní větou rozhodnutí čís. 13.358, podle níž nárok manželky na zatímní výživné není tím vyloučen, že soud povolil k jeho žádosti oddělené bydliště, nebylo-li osvědčeno, že jen manželka sama svým nepřístojným chováním znemožnila manželské spoluzítí, zejména je-li osvědčeno, že se ohrožovali na těle a na cti oba manželé navzájem.

Nesouhlasím v tomto směru ani se stanoviskem teorie (srovnej Sedláček, Právo rodinné str. 50), podle níž trvá závazek manželův poskytovat manželce výživné dokud manželství trvá, bez ohledu na její vinu.

Sedláček přehlíží totiž, že manžel má právo podat žalobu o rozvod a žádati za povolení prozatímního opatření odděleným bydlištěm. Pakliže je mu toto povoleno, jest tím modifikováno ustanovení § 93 obč. zák.; manžel není povinen poskytovat manželce výživné in natura a manželka nemá práva požadovati výživné v penězích (§ 91 obč. zák.).

Ze zásady, mnou zastávané, podle níž jest zapotřebí osvědčiti nárok, vyplývá dále, že manželka nemá právo na zatímní opatření, jestliže se výživného smírem zřekla. *) Stejně stanovisko zaujal nejvyšší soud v rozhodnutí čís. 9957, jímž se odchýlil od opačné zásady, zastávané v rozhodnutí čís. 1778.

Manželka má nárok na povolení prozatímního opatření plněním výživného, i když došlo k rozvodu, ovšem pouze v tom případě, je-li bez viny; lze tedy povolit prozatímní opatření i při žalobě opírající se o ustanovení § 1264 obč. zák. (Sb. n. s. 10.230). V tomto případě není zapotřebí již osvědčování nárok, osvědčení nebezpečí jest již dáno tím, že manželé žijí odloučeně (srovnej Sb. n. s. čís. 742 a 988, jež nepožadují zvláštního osvědčení nebezpečí již v těch případech, kdy zrušil manžel svémocně manželské společenství). Jde však zase o žalobu uplatňovanou v souvislosti s manželským sporem, ovšem již ukončeným, jejíž přípustnost lze dovoditi ze znění § 108 obč. zák. Bylo-li však manželství rozloučeno, lze povolit za sporu prozatímní opatření podle všeobecných předpisů exekučního řádu, nikoliv podle § 382, č. 8 ex. ř. (Sb. n. s. 9110).

V praksi není sdílen názor, že prozatímní opatření podle § 382, čís. 8 ex. ř., pokud o nich jednáme v tomto článku, lze povolit pouze, jsou-li podány manželské žaloby, a že nelze je povolit, je-li podána pouze žaloba o výživné.

Podle praxe lze i manželce odděleně žijící po případě přiznati prozatímním opatřením přiměřené slušné výživné, aniž se vyhledává osvědčení ohrožení ze spoluzítí s manželem. Přípustnost prozatímního opatření podle § 117 obč. zák. nelze prý omezovati pouze na případy žaloby o rozvod nebo rozlučku aneb na osvědčení ohrožení ze spoluzítí s druhým manželem, neboť § 117 obč. zák. nečiní na shora uvedených předpokladech povolení prozatímního opatření závislým (Sb. čís. 6247). Nárok manželky na výživné třeba prozatímní nezaniká ani rozvodem manželství od stolu a lože, což jasné plyne z ustanovení § 117 obč. zák. Tím jest dán základ pro navržené prozatímní opatření a rozhodující jsou v této příčině ustanovení §§ 381, 382 čís. 8 ex. ř.

Bylo by protismyslné, aby podáním žaloby o placení výživného měl býti staven nárok manželky na výživu až do pravoplatného vyřízení sporu, neboť jí i bez žaloby podle § 91 obč. zák. zásadně přísluší, pokud jí nebyl soudním

*) Zda a jak takové zřeknutí je možné, vyžadovalo by zvláštního pojednání.

výrokem odůznan. Jediným prostředkem k zabezpečení této prozatímní výživy jest zatímní opatření a jest v povaze věci, že nelze tu užití ani zásady, že prozatímní opatření nelze povolit, pokud by se jím předbíhalo rozhodnutí ve věci samé (Sb. n. s. čís. 10.230).

Jak již shora jsem se pokusil dovodit, nemá však tento názor nejvyššího soudu náležitě opory v zákoně. Třeba uvážiti, že nejde již o nárok na plnění výživného in natura, nýbrž na plnění výživného v penězích. Tento nárok dlužno pokládati za peněžitý nárok, peněžitou pohledávku podle § 379 ex. ř., a lze povolit zajištění jen nařízením prozatímních opatření, vypočtených v uvedeném zákonném předpise.

Také v poradách obč. zák. (srov. Ofnerovy protokoly II., str. 139) lze naléztí pro tento názor oporu. Byl totiž přijat jednohlasně námět Pratobeverův, daný na uvážení, »zda by se při rozvodu (ohledně prozatímní úpravy výživy) obyčejná procesní forma měla zachovati a zda by nebylo úspěšnější takový spor co nejrychleji ukončiti, takže soudce na stížnosti stran z moci úřadu a ve formě nařízení by měl rozhodovati. Došlo-li by však s předmětem rozluky ke sporu o jiné otázky, na př. o výživu (rozuměj konečnou úpravu), nebo splnění svatebních smluv a pod., měly by se tyto poukázati na pořad právní.« Z toho je patrný úmysl zákonodárcův, že prozatímní úprava výživného, jak jí § 117 a § 108 obč. zák. stanovil v případě rozvodu manželů, měla býti urychleně vyřízena v zájmu zabezpečení rodinné výživy.

Bylo by snad lze namítnouti, že změna v zákonném stavu nastala novelisací § 49, č. 2 j. n. zákonem čís. 161/36 Sb., myslím však, že ani tato námitka neobstojí; jest sice správné, že »jinaké spory o výživné, k němuž jest někdo podle zákona povinen«, byly přikázány okresním soudům.

V dotčeném zákonném ustanovení se však dále praví výslovně: »Tím však není dotčeno právo manželky v žalobě o rozvod domáhati se placení výživného u soudu příslušného pro žalobu o rozvod.«

V důvodové zprávě se uvádí, že účelem této novelisace jest usnadnění vedení takových sporů, že však bylo nutno učiniti výjimku, jde-li o spory o výživné v řízení o rozvod, poněvadž spojení rozhodování o prozatímním opatření a o výživném samém v ruku jednoho soudce jest spíše sto, řízení zjednodušiti a zlevniti.

Ostatně nehledě ani ke shora uvedenému, nemohou ustanovením o příslušnosti býti změněny předpisy materiálního práva a také materiální předpoklady pro povolení prozatímních opatření.

Správnosti zastávaného názoru nasvědčuje i znění § 5 alimentárního zákona.

Výklad tohoto zákonného ustanovení jest ovšem sporný.

Slovným a logickým rozborem nelze však než dojítí k závěru, že jde o prozatímní opatření k zajištění dávek splatných v jednom roce podle §§ 379 a násl. ex. ř., jde tedy o pohledávku peněžitou, pro níž lze povolit pouze prozatímní opatření vypočtená v § 379 ex. ř. Správnosti tohoto výkladu nasvědčuje doslov tohoto zákonného ustanovení, podle něhož není navrhovatelé zapotřebě osvědčiti, že by se jinak dobytí dávek zmařilo nebo značně ztížilo. Odpadá tudíž předpoklad uvedený v § 379 ex. ř.

K stejnému závěru dojdeme i výkladem teleologickým. Ve zprávě ústavně právního výboru senátu (senátní tisk 223/1930) se výslovně uvádí, že občanské právo upravuje sice dostatečným způsobem právní základ tohoto nároku, avšak jeho uplatnění prý se setkává ve skutečnosti se značnými obtížemi, zaviněnými tím, že osoba povinná nemožňuje oprávněné osobě realizování jejího práva, i když bylo soudním rozsudkem zjištěno a jeho exekucí vymáhání povoleno. Důvodová zpráva k § 5 poukazuje pak zejména na to, že ustanovení § 168 obč. zák. ve znění novely neukázalo se v praxi příliš účelným. Jednodušeji řeší prý tuto otázku navržený § 4 (nyní 5) osnovy, který nezatíží ani soudy nad míru, jak by to bylo u návrhu na doplnění § 168 obč. zák.

Leč i kdyby byl možný výklad, že zákonodárcé chtěl připustiti v případech § 5 vypočtených povolení prozatímního opatření odděleným bydlištěm a plněním výživného, což by snad bylo lze dovoditi z toho, že je sice výslovně uveden § 379 ex. ř., jest však

podotknuto též »a d.«, čímž může být míněn také § 382, čís. 8 ex. ř., bylo by stejně nutno dospět k závěru, že zákonodárce pokládal za nutné normovati přípustnost prozatímních opatření podle § 382, čís. 8 ex. ř., kromě jiných žalob také pro žaloby o výživné, což by nebylo zapotřebí, kdyby shora uvedený názor, praxí zastávaný, byl správný.

V tomto případě však by opět nebylo lze povolití prozatímní opatření bez splnění předpokladů § 381, čís. 2 ex. ř., poněvadž tyto předpoklady zákon výslovně nevylučuje, a bylo by prozatímní opatření odděleným bydlištěm a plněním výživného omezeno pouze na dobu jednoho roku.

Judikatura nejvyššího soudu při aplikaci § 5 alim. zák. kolísá. V rozhodnutích čís. 12.178 a 11.838 zdá se přikloňovati k druhému stanovění výkladu, zdůrazňuje však, že manželka domáhající se zatímni výživy musí osvědčiti, že má nárok, aby jí manžel poskytoval výživné v penězích mimo domácnost, aneb že soud může žádati osvědčení tohoto nároku; navrhovatelka musí zakročiti buď již dříve nebo současně u soudu o určení nároku na výživu, výchovu nebo zaopatření nebo na plnění z něho vyplývající (Sb. n. s. 11.256). Uvedené prozatímní opatření však nemá místa, jde-li o vydobytí výživného jen za dobu minulou (Sb. n. s. čís. 13.097).

Novější judikatura slovenského senátu stanoví, že předpokladem povolení zajišťovací exekuce podle § 5 alim. zák. je domáhání se soudního stanovení nároku na výživu, výchovu nebo zaopatření nebo plnění z něho plynoucí. Podáním žaloby o placení výživného jest dán tento předpoklad Sb. n. s. 14.668. Mluví tedy tato rozhodnutí, otištěná v naší sbírce, o zajišťovací exekuci, což by se zdálo nasvědčovati, že i v oblasti našeho práva jsou přípustná pouze prozatímní opatření § 379 ex. ř. vypočetná.

František Bauer:

ZAMĚSTNANCŮV NÁROK NA VYDÁNÍ PRACOVNÍHO VYSVĚDČENÍ.

I.

Zaměstnancův nárok na vydání pracovního vysvědčení (potvrzení o zaměstnání) je určen hlavně v § 1163 obč. zák., § 44 zák. o soukr. zam. a § 37 zák. o statk. úř. Spadá sem však též ustanovení § 104, odst. 1, živn. ř. upravující vysvědčení o strávené době učební, třebaš má poněkud jiný obsah (srovn. rozh. čís. 11.133 Sb. n. s.). § 81 živn. ř., jednající o povinnosti majitele živnosti vydati pomocnému pracovníku vysvědčení a zapsati jeho obsah na žádost zaměstnavatele do pracovní knížky, a o povinnosti k náhradě škody, byl zrušen zák. čís. 571/1919 Sb. a nebyl obnoven ani pokud jde o ustanovení o zápisu obsahu vysvědčení do pracovní knížky vl. nař. čís. 241/1941 Sb., kterým se pracovní knížky znovu zavádějí. Tímto vládním nařízením nebyly dotčeny předpisy o uvedeném zaměstnancově nároku, třebaš nyní pracovní knížka jako veřejná listina (§ 1, odst. 3) pracovní vysvědčení v jistém smyslu svým významem předčí, a to tím, že obsahuje na str. 6—11 úřední záznamy, avšak jen o déle trvajícím zaměstnání. To je však toliko část obsahu pracovního vysvědčení podle shora uvedených zákonných ustanovení a nelze proto nikterak míti za to, že by vl. nař. čís. 241/1941 Sb. byl odňat pracovnímu vysvědčení, jak je zná dosavadní právo, jeho sociálněhospodářský význam a účel.

Z § 1163 obč. zák., § 44 zák. čís. 154/1934 Sb. a § 37 zák. čís. 9/1914 ř. z. vyplývá, že zaměstnanec má jednak nárok na vydání pracovního vysvědčení při skončení služebního (pracovního) poměru (vysvědčení koneč-